

Pork Chops

Amarylis De Gryse

An extract

Original title Varkensribben
Publisher Prometheus, 2020

Translation Dutch into Norwegian
Translator Hedda Vormeland

© Amarylis De Gryse/Hedda Vormeland/Prometheus/Flanders Literature – this text cannot be copied nor made public by means of (digital) print, copy, internet or in any other way without prior consent from the rights holders.

1

Sånn er det her i livet: Du blir kastet ut hjemmefra akkurat idet du burde tatt klesvasken. Aldri når alt ligger rent og pent brettet i skapet. Jeg er naken, og en mann banker stadig hardere på bilvinduet, sier stadig høyere: «Vesla, vesla, vesla!» og jeg aner ikke hva klokka er. At det er helg, vet jeg, og at det er morgen, for sola skinner inn. Ikke bare gjennom de små sprekkene her og der, nei da, også tvers igjennom de tjukke badehåndklærne jeg hengte opp i bilen min i går.

«Vesla, vesla», fremdeles, og den bankingen, så jeg skyver meg opp under teppet, betrakter haugen av rot ved føttene mine og famler etter klokka i den. Fingrene treffer bare på gårsdagen. På den halvfulle potetgullposen, den tomme sjokoladekjekspakken, telefonen som jeg ut i de små timer brukte til å se på nakne kroppar med. Kropper som kastet seg mot hverandre med voldsom kraft, som vred seg rundt hverandre og hvileløst stakk tunga i hverandre, som ved hjelp av suging og slikking prøvde å få grep om hverandre helt til batterikapasiteten til telefonen min ikke orket mer. Og jeg: på ryggen, under dette lille fleeceteppet, to puter presset mot den bare huden mellom lårene. Mens jeg presset av alle krefter for at det skulle føles sånn: som vekten av en annen, en tilstedeværende kropp, som den varmen. Jeg følte ingenting. Så strakte jeg meg etter kjeksene.

Det kalde glasset på armbåndsuret kysser lillefingeren. Akkurat ikke seks, ser jeg. Imens er bankingen blitt stadig mer frenetisk, og nå forsøker mannen som hører til stemmen, å åpne bilen min også, men jeg låste alt i går. Jeg trodde jeg hadde parkert ute av syne. Jeg hadde til og med ruslet litt på slepeveien langs kanalen, akkurat som dagene i forveien, fra venstre mot høyre og omvendt for å forsikre meg om at jeg var godt gjemt i krattet. Jeg soper til meg buksa fra gulvet, vrir meg i en anstrengt bue for å få den over hoftene, og så trekker jeg kjapt genseren over den nakne overkroppen.

«Vesla!» roper mannsstemmen. Det høres ut til at en flat hånd lander oppgitt på taket av bilen. Stemmen min er hes da jeg svarer at jeg kommer. Jeg låser opp døra, skyver den opp og ser at det er fiskeren som står ved bilen min. Han er litt av et syn, innmari stor. Jeg er forsiktig da jeg klyver ut. Bare tenk om jeg raste ut på et skred av alt rotet mitt og landet på magen ved føttene hans. Bare kjekspakken ramler ut. Jeg vet ikke hvorfor fiskeren roper ut akkurat nå, det likner en blanding av lettelse og raseri: «Men lille venn!» Og så: «Det ligger et menneske i vannet.»

«Død, mener du?»

«Ja.»

Han venter ikke på noe svar, snur seg og løper tilbake til kanalen. Jeg følger barbeint etter ham, bortover slepeveien, ut på det doggvåte gresset, og der, ikke langt fra kanten ligger det en kvinne, med ansiktet ned i vannet. «Jeg måtte kaste ut snøret fire ganger før jeg fikk tak i henne», sier fiskeren. Jeg forestiller meg hvordan han må ha trukket henne inn.

Vi står sammen og ser at politiet kommer, og da en betjent først ser på de nakne føttene mine og så spør hvem som eier bilen i buskene, sier fiskeren at den er vår, og at håndklærne skal skjerme for sola som er på vei opp.

«Sover dere her?» spør betjenten. «For det er ikke lov.»

«Så klart ikke», sier fiskeren. Han tar opp rullingspakka fra en av de mange lommene i de beige buksene sine og ruller seg behendig en tynn sigarett. Hendene hans er værbitte. Han sukker ut røyk og ser på at betjenten rusler sin vei.

«Takk», sier jeg.

«Er det ikke på tide å dra hjem», sier fiskeren, og jeg sier at jeg må på jobb.

«Jeg trodde det var deg», sier han. Han har smilerynker rundt øynene.

«Blusen hennes, skjønner du.»

Jeg nikker og er taus, for jeg kan jo ikke godt si at jeg trodde det samme.

2

Jeg går bort til bilen min, tar på meg bh-en og drar ned håndklærne før jeg kjører min vei. Nå er det fem dager siden Blok kastet meg ut. Etter at jeg hadde leid bilen og fylt den, kjørte jeg hit. Da jeg kom fram, satte jeg fram de få flytteeskene på gresset i tur og orden. Jeg satte meg under et tre og betraktet dem litt på avstand. Jeg vet ikke om jeg tenkte. Jeg tror jeg bare kikket. Etterpå la jeg ned bakesetene, brettet ut et fargerikt pledd i det forstørrede bagasjerommet som skulle bli senga mi, og plasserte fire puter langs innsiden av bagasjeluka. Tre blå og én med en hamster i snekkerbukse. I esken med putene var det igjen to lysestaker med lys i og en håndfull tomme fotorammer. Dem satte jeg på dashbordet. Først begynte jeg å le, deretter å gråte.

Jeg har flaks, for det er fremdeles innmari varmt, her ved kanalen og enda mer blant husene jeg snart skal kjøre forbi, og jeg tenker: Bare tenk om alt hadde rast sammen om vinteren. Da ville det virkelig vært ille. Hvis kanalen var islagt. Eller kanskje ville det aldri ha hendt da. Hvis sjokolade ikke kunne smelte.

Så snart jeg kjører inn i sentrum, går varmen løs på meg gjennom de åpne vinduene. Jeg kunne leid en bil med airconditioning, men da måtte jeg ha levert den tilbake i morgen allerede. Jeg kjører inn i rundkjøringen, forbi barneskolen og så forbi vaskeriet Bermuda. Alle sommerklærne mine ble borte der i går. Kanskje er borte feil ord. Jeg vet nøyaktig hvor de er: aller innerst, i den nest siste maskinen.

Det er ikke mye som er stussligere enn et myntvaskeri. Det er det perfekte stedet å få grått litt helt uforstyrret. Da jeg kom inn der i går, satt det en gammel mann der. Han hadde på seg en hvit trøye med en brun flekk på og satt i den utrivelige sofaen og så på flatskjerm-tv-en over vaskemaskinene. Jeg gikk ut fra at det var brun saus, det på trøya hans, og jeg lurte på hvorfor han ikke vasket den i samme slengen. Han så på meg som om han hadde hørt meg tenke det.

«De som tar klesvasken sin her, har førsteretten til tørketrommelen», sa han. Han pekte på et skilt på veggen der det sto akkurat det.

«Det vet jeg», sa jeg. «Jeg kommer for å ta klesvasken.» Jeg smilte, men ikke han. Han snøftet, mer av misnøye enn fordi han trengte det, og så fortsatte han å se på skjermen. Det ble kysset uten lyd. Jeg ruslet bort til den nest siste maskinen, trakk klumpen av ugne plagg opp av en flytteske, viklet løs underbuksene og T-skjortene og kjolene og stappet dem inn maskinen etter tur. Kanskje burde jeg ha fordelt dem på to maskiner, men jeg hadde akkurat nok mynter til én vask og én tørketrommel. Jeg kjente blikket til den gamle mannen stikke i ryggen. Armene hans var sikkert misbilligende krysset over den store magen, flekken på trøya fremdeles synlig.

«Det er rolig her i dag», sa jeg høyt over skulderen, men han svarte ikke, så jeg ga opp, gikk i taushet tilbake til inngangspartiet, kjøpte såpe og tøymykner fra automaten, så puttet jeg myntene i sprekken på vaskemaskinen og satte pappesken min foran den.

Jeg krysset gata og gikk inn på matbutikken, ruslet bort til ferdigmaten, tok fem poser frysetørket pasta med ostesaus fra hyllene og deretter en pose potetgull og deretter to pakker kjeks og en krukke oliven. Kanskje kan jeg kjøre innom en friluftslivbutikk etterpå og få tak i et kokeapparat og en gryte, tenkte jeg. Damen i kassa nikket vennlig til meg, og armbåndene hennes klirret mens hun skjøv pastaen min over skanneren.

«Travel uke foran deg?» Hun smilte mot pastaposene og så mot meg.

«Ja», sa jeg. Jeg prøvde å smile tilbake. Hun fortalte meg smilende hvor mye jeg skulle betale, og fortsatte også å smile da jeg tok kortet ut av terminalen da den pep i protest. Ikke dekning. Så klart, tenkte jeg. Sannsynligvis sluttet bankkontoen vår å være felles i det øyeblikket jeg lukket døra bak meg. Jeg lette etter den løse tjueroseddelen jeg hadde i jeansen, og rakte den til kassadamen.

«Jeg legger igjen pastaen», sa jeg. «Nei, jeg trenger ikke pose. Nei takk, ingen sparemerker.»

Hvis episoden i vaskeriet hadde sett ut sånn som den opplevdes, ville vannet ha skylt meg brusende og skummende ut igjen idet jeg åpnet luka. Den gamle mannen ville ha krøpet opp på vaskemaskinen for å kunne se videre på filmen mens vaskeriet ble oversvømt, men slik var det ikke. Luka på maskinen min bare låste seg da jeg skulle åpne den, og gulvet var vått. Den gamle mannen ropte til meg fra sofaen sin at jeg sikkert ikke hadde lukket den ordentlig og sikkert også hadde stappet den for full.

«Lykke til med det der!» ropte han, og: «Heldigvis har esken din sugd opp en god del av vannet.»

Han tuslet subbene i min retning etter at jeg selv hadde kastet meg mot vaskemaskinen flere ganger.

«Forsiktig, det er glatt.»

«Klar over det», sa han, «flytt deg.» Han skjøv meg unna vaskemaskinen, dro hardt i luka to ganger og så sa han: «Bom fast.»

Jeg nikket.

«Du har stappet for mye inn i den, vesla», sa han. Det virket som han snakket litt lavere. Kanskje syntes han synd på meg. Jeg hadde lyst til å si: Det går bra, min gode mann, jeg vil ikke at tøflene dine skal bli våte, bare se videre på filmen din, jeg skal ta meg av dette, men jeg sa ingenting, bare så på de utilgjengelige klærne mine.

«Prøv en gang til, du», sa han. Og jeg dro og dyttet og dro.

«Alle sommerklærne mine er inni der», sa jeg. Jeg pekte på den varme jeansen jeg hadde på meg og forsto med ett hvorfor han ikke hadde tatt av seg trøya. Her i byen er ikke en ødelagt vaskemaskin gyldig grunn til å gå rundt i baris.

«Du har overbelastet den.»

«Det ble billigere.»

«Jeg vet det.»

Jeg sukket.

«Vent til de stenger. Da kommer det noen innom.»

«Vente til elleve?»

Borte ved inngangen pep det i en vaskemaskin.

«Min er ferdig», sa han. Han gled bort fra meg, tok klærne sine ut av maskinen, sa «lykke til, da» og spaserte ut.

«Skal du ikke tørke dem?» ropte jeg etter ham.

«Nei, jeg henger dem opp på stativet hjemme, det er billigere.»

Der sto jeg, da. Jeg forsøkte å la være å tenke på at det var 32 grader utenfor og at heten lagde sprekker i asfalten som om vi levde i en reklamefilm for brus. Jeg subbet akkurat som den gamle mannen gjennom vanddammen bort til inngangspartiet og satte meg der han satt. Under tv-en hang det et skilt:

VASKERI BERMUDA ER IKKE ANSVARLIG
FOR TYVERI

VASKERI BERMUDA ER IKKE ANSVARLIG
FOR ULYKKER

VASKERI BERMUDA ER IKKE ANSVARLIG
FOR TAP ELLER SKADE

Og nedenfor, med rød kulepenn, små bokstaver som helst ville forbli usett: Ring Nancy, og et nummer, så jeg ringte Nancy.

«Jeg er bortreist», sa Nancy.

«Åh», sa jeg. «Klærne mine sitter fast –»

«Det får bare vente, for jeg er i Spania, og dessuten er vi ikke ansvarlige for tap og –»

«Men –»

«... og heller ikke for ulykker.»

«Kommer det ikke noen for å stenge vaskeriet?»

«Han kan ikke åpne vaskemaskinene. Det er det bare jeg som kan.»

«Men ...»

«Jeg er tilbake om tre uker.»

«Men», sa jeg enda en gang. Men Nancys stemme var i Spania igjen. Jeg ringte henne på nytt. Den gikk rett til svarer.

«Nancy!» hadde jeg lyst til å rope etter pipetonen. «Din heks, kom og åpne maskinen min.» Men det ville ikke ha ført meg nærmere underbuksene og sommerkjolene mine. Kanskje ville hun aldri ha kommet for å åpne maskinen. Jeg sank sammen i sofaen, oppgitt, og sannsynligvis var det den samme filmen på repeat, for paret kysset akkurat igjen, og jeg lurte på om det var dette som var det bunnpunktet folk iblant snakker om, om jeg befant meg på det nå, og kanskje kunne jeg stenge døra til vaskeriet, nå, barrikadere den med denne sofaen og ikke komme ut igjen før Nancy var tilbake fra Spania. Kjøpe alle de små posene med vaskemiddel og legge de siste myntene mine i alle maskinene og lukke alle lukene feil og se vannet komme, se det skumme, til det rakk meg til anklene, til knærne, til vannet rakk

meg til leppene, til skummet fløt inn i nesa og ørene på meg, vasket lungene mine, til jeg svevde i det renest tenkelige vann, dumpet inn i utstillingsvinduet, til bokstavene på det ble bløtt opp og løsnet, klistret seg til kroppen min, og jeg bare fløt og fløt, til alt ble hvitt. Den renest tenkelige protest. Kvinne omkommet etter fastkjøring av vaskemaskin, det kunne avisene hatt som overskrift. Jeg kunne ha gjort det.

3

Morgenen begynte alltid alene. Når jeg våknet, var varmen for lengst forsvunnet fra hans side av senga. De eneste bevisene på at han hadde ligget der, var lukta av ham på hodeputa og underbuksa hans ved siden av senga. Det var alltid stille. Mye stillere enn ved kanalen. Huset slapp ikke verden inn. De tjukke veggene og isolerglasset, de sendte alt i retur. Det var som om det ikke fantes fugler, eller busser, fottrinn eller mennesker. Så stille var det.

Jeg sto opp alene, tuslet bort til badet bortest i gangen, der jeg i halvsøvne satte meg på toalettet og deretter dusjet i stillhet. Klokka var seks om morgenen, så Blok hadde allerede vært på jobb i minst en halvtime. Blande kjøttdeig. Stappe pølser. Sånne ting. Det var ingen ordentlig grunn til at det måtte skje så tidlig. «Å stappe pølser langt på dag, det hadde nok gått an», sa han, «men arbeidsomme folk står tidlig opp.»

Jeg gikk alene ned den kjølige steintrappa og satte meg ved kjøkkenbordet. Restene av gratengen fra dagen før sto ofte fortsatt i en plastboks ved siden av kjøleskapet. Jeg klarte å la være å putte skorpen av smeltet ost i munnen. Den tid var forbi. Jeg drakk kaffe og spiste bananen som Blok hadde lagt fram på bordet til meg, og jeg bare håpet og håpet: at han skulle komme tidligere hjem i kveld, uten å ha med seg mat. Da skulle han si: «Det ble ingen rester fra utsalget i dag, har du lyst til å lage mat?» Og at jeg skulle skrelle poteter. Skulle steke kjøtt med løk og sjysaus og kanskje litt purre, eller dampe brokkoli og så brune den litt i smør. At han skulle fylle gaffelen med potetene mine og si at det var deilig, så deilig, og jeg skulle vite at det ikke var noen løgn. For han skulle virkelig ta for seg. Ikke bare pirke forsiktig med tuppen av gaffelen, nei da, skrape maten velbehagelig opp på gaffelen med siden av kniven.

Jeg visste at det ikke kom til å skje.

Den rolige mannsstemmen i morgensendingen på radio var like velkjent som den ensomme tyggingen min og det altfor store kjøleskapet med ubrukt isbitmaskin som jeg stirret på hele tida, og som regel var det bakgrunnsstoff, med en liten reportasje her og der. Voksne som ble mobbet som barn, men likevel hadde suksess, mikroplast som forstyrret hormonbalansen, eller hvordan klimaet ville føre til problemer med avlingene, og jeg tygde langsomt på bananen min, og jeg greide ikke å klistre noe ansikt på mannsstemmen. Kanskje var det best sånn. Ellers ville jeg kanskje begynt å se ham for meg, her, ved denne tunge hvite marmorbordplaten, bare se det for deg, om jeg begynte å innbille meg at han satt her og spiste brødsiver med sjokoladepålegg og snakket med mat i munnen om en gruvekatastrofe i Colombia, og så begynte jeg å tenke: Wow, for et talent. Selv med munnen full av brødskive klarer han å artikulere helt perfekt. Det var jeg redd for. Derfor skulle jeg aldri snakke til radioen. Jeg var for redd for at jeg en dag skulle vente at den svarte meg.

Når jeg forlot huset mitt, stilte meg på fortauet og låste døra, virket det fortsatt stille et øyeblikk. Som om sola også tok veldig nølende fatt på en ny dag. Hver lyd jeg lagde, var som et angrep. Sånn som gåingen min gjallet tilbake fra fasadene. Sånn som sykkellåsen skramlet når jeg trakk den ut gjennom hjulene. Hver lyd beviste det. At jeg var her. Med en gul sykkel, lånt fra svigermor i fem år allerede. I det oppussede rekkehuset til samboeren min. I et rolig nabolag langs Gewestweg. Jeg var her. Det burde ikke forundre meg. Jeg visste hvordan jeg hadde havnet her. Spurte folk på jobben: «Marieke, det fine huset, så romslig og dyrt og stilrent, og du, så ung, som bor der, hvordan i all verden fikk du til det», da kunne jeg fortalt det uten å nøle. «Det var sånn og slik», kunne jeg ha sagt. Ingen ville ha merket at jeg også ofte spurte meg om det. Hvordan jeg havnet der. Hva jeg gjorde der. Hvordan jeg noen gang skulle komme meg vekk.

Jeg dro alltid i tide, syklet fort ut gata vår, og så kom sola for fullt, og det var som om lyden av morgenen dro meg med seg: fuglene, og trafikken, stadig tettere, og før sommerferien begynte, var det også de trøstende mødrene som dyttet smårollingene sine i armene på barnevakten og fedrene som hastig stappet skjorta ned i dressbuksa før de satte seg inn i firmabilen, og damen som jobbet som frivillig for den lokale barneskolen. Hun med stoppskiltet og den neongule refleksvesten og altfor mye energi så tidlig om morgenen, og de altfor små barna med de altfor store skolesekkene som atter en gang subbet over fotgjengerfeltet mens de skralte og lo, og jeg passerte alt sammen. Jeg syklet så fort som mulig forbi alt og prøvde i det lengste å holde fast ved den roen jeg hadde sammen med mannen på radioen om morgenen. Jeg ville ikke oppleve travelheten. Jeg prøvde å se rett fram helt til den nye bygningen steg fram foran meg. Stor og moderne. Omgitt av en hage full av planter og uten gress. Bare hvite steiner. Grus man skadet seg på hvis man gled mens man tok en spasertur. Men her var det ingen som spaserte lenger, så her var det ingen som gled, nei, bortsett fra inn i en dyp og evig søvn. Så fredfullt, kjære etterlatte, slik man ville bestilt det om man kunne: å få dø på hvile- og omsorgshjemmet Kløverbladet.

4

Før jeg begynte å sove ved kanalen, låste jeg hver morgen sykkelens til stativet ved den nye bygningen før jeg krysset gata og gikk til den gamle, mens jeg urolig sjekket armbåndsuret for å se hva klokka var blitt, for etter at vi begynte å stemple inn og ut på jobb, ville jeg helst ikke komme for seint. Og så kom Bea gråtende ut fra direktørens kontor. Det ble sagt at det var fordi hun stjal desserter. På søndag, når hun gikk vakt alene i elleve timer. At direktøren hadde fersket henne ved en tilfældighet, ble det sagt, da han kom gående inn på parkeringsplassen sammen med byggmesteren. Han skulle hjelpe henne med å bære jobbuniformene hennes til bilen, sa han, ble det sagt, og det gjorde han nok bare fordi byggmesteren sto der, ble det sagt. «Nei, det går bra», hadde hun sagt, tydeligvis, «det går bra.» Men han hadde allerede tatt de skitne uniformene ut av hendene på henne, og de veide mye, for de var fulle av begre med jogurt, og der skled de alt, ut av arbeidsforklærne. De sprakk på skoene til direktøren, ble det sagt. Eple og kanel, kirsebær.

Nå parkerer jeg ved den gamle bygningen, i en krok, under en håndfull trær som kaster skygge på asfalten, i håp om at jeg ikke skal bli lagt merke til. Jeg stempler inn ti på sju,

akkurat som jeg gjør hver dag, og så rusler jeg til andre etasje. Alltid opp trappa, for der treffer jeg nesten aldri noen. Jeg kan i ro og fred telle hvor mange skritt jeg tar, eller lytte og legge merke til hvordan sommersandalene mine gjaller mer enn joggeskoene, og rett før jeg kommer inn på avdelingen min, idet jeg allerede tar i dørhåndtaket, trekker jeg først pusten dypt inn, og så taster jeg årstallet baklengs i systemet som holder døra stengt for alle forvirrede eldre som vil stikke av når kvelden faller på. Jeg lar lungene tømmes langsomt, og så skyver jeg døra opp.

Døra fra trappeoppgangen er midt i korridoren. Tar jeg til høyre, kommer jeg først forbi det lille lintøykottet som det alltid står en tralle med fulle sekker vask utenfor. Til venstre er værelset til Magda, og til høyre værelset til Georges, som alltid vil bli vasket først sånn at han etterpå har all verdens tid til å subbe inn til frokosten selv. Som regel havner han nokså i villrede på et værelse som ikke er hans, og så må jeg lete etter ham, for så å ta følge med ham til spisesalen likevel. Den var større før. Men så ble det skrikende plassmangel. Ingen kunne forklare skikkelig hvordan det hadde seg, eller hvor man merket det, men plassmangel var det, det sa direktøren. Så enhetslederen måtte gi fra seg kontoret sitt og søke tilflukt i spisesalen. Den er nå delt i to av en grå lettvegg som det er et stusslig pleksiglassvindu i. Det gamle kontoret hans ble et ekstra værelse. Ingen våget å nevne at det også var skrikende tidsmangel, allerede før det ekstra værelset. Når jeg om litt kommer inn i spisesalen sammen med Georges, kommer vi til å se dette: to runde bord som vi må få plass rundt sammen med alle beboerne. Til venstre for oss det store vinduet som vender ut mot gata, og dermed også ut mot nybygget på den andre siden av gata. Til høyre for oss pleksiglassvinduet og innenfor det er det nye kontoret til enhetslederen. Stappfullt av papirer, her og der en tom eller halvtom kaffekopp som jeg rydder vekk når han har gått hjem. Når han sitter ved datamaskinen, faller et blått lysskjær over ansiktet hans. Det gjør ham eldre. Bak skrivebordet sitt står det en rad mørke arkivskap som tar bort alt lyset. De er tomme. Men direktøren sa at de måtte stå her. Altså står de her. Ved siden av enhetslederens skrivebord står det tredje runde bordet, som før sto på eldresiden av lettveggen, da det var enda flere beboere. Nå kan jeg få sitte ved det.

Det er en liten heis her, men den brukte jeg bare da jeg nettopp hadde begynt å jobbe her. Jeg orker ikke tanken på å måtte si mine første ord om morgenen i en tvungen samtale med en kollega mens vi på grunn av plassen står presset sammen mage til mage mens vi prøver å unngå øyekontakt. Heisen er akkurat stor nok til at man kan få på plass en rullestol, og hvis man deretter dytter og vrikker litt, kan man også få inn to sykepleiere, en på hver side av rullestolen.

Jeg kan ikke huske når jeg sist tok en tur ut med de eldre. Det er omtrent klin umulig, nå, å få i gang alt det styret med heisen. Da må vi for det første være minst to stykker. For å få hver beboer ned, de fleste i rullestol, den ene etter den andre, opp og ned mens vi håper heisen ikke skal stanse, for det gjør den. Og så vente nede til alle er på plass, si: «Vi skal snart gå, det er bare fem til som venter oppe», og så, når alle er på plass, hastig skyve dem inn i en minibuss eller ut i hagen. Imens prøve ikke å se på klokka. Prøve ikke å glemme, for som regel mister vi så mye tid med heisen at det ikke går opp med planene dersom noen må tisse eller har glemt igjen tennene på nattbordet. Som regel, når alle endelig er nede, er vaktskiftet allerede rett rundt hjørnet, og så må heisspetakkelet gjenta seg i motsatt rekkefølge. Nei. Den typen aktiviteter. Det har jeg hverken tid eller ork til.

Når noen dør, oppstår en skjør balanse mellom medfølelsen med familiemedlemmenes sorg og det praktiske, iblant presserende spørsmålet om hvordan vi skal få liket ned, til kjelleren,

der det blir lagt på bære ved siden av en kondolanseprotokoll og et stearinlys i påvente av at begravelsesbyrået overtar. Som regel stiller vi liket på værelset og venter til den første flokken med sørgende har dratt. Så tilkaller vi kollegaer fra andre etasjer. Hvis liket ikke er for tungt, bærer vi det ned trappa, tildekket på en bære. Med omhu. Akkurat som vi ville gjort med et skrøpelig, antikt skap. Er det ikke nok kollegaer, eller er avdøde for tung, da dekker vi til liket, og så fester vi det med de tilhørende borrelåsbåndene til en bære før vi setter den oppreist inn i heisen, mellom to sykepleiere.

Hver morgen drikker jeg taus en kopp kaffe med Leen fra nattskiftet. Siden nybygget kom opp, må vi lage kaffen selv. Kaffetrakteren og vannkokeren sto på et gammelt nattbord på kontorsiden av lettveggen. Nå som enhetslederen ikke er like ofte til stede lenger, har jeg skjøvet bordet ut på beboernes side. Vi fortsetter å sitte på denne siden av spisesalen. Dette er vår side. Leen fra natt burde brifet meg, men det gjør hun ikke. Som regel har hun allerede tatt av seg uniformen og sitter med håndveska heftet på armen og venter på at jeg skal komme. Ingen kan drikke glovarm kaffe like fort som Leen. Sånn blir det hvis du jobber natt hele livet, sier hun.

Om litt setter jeg i gang. Alene. Da skyver jeg pleiertralla mi fra værelse til værelse, og jeg vet hvor mye tid jeg kan spandere på vasking og påkledning per person. Og jeg vet hvem jeg lett kan holde meg innenfor denne tida hos, og hvem det kommer til å trekke ut hos. Hvilket værelse jeg må trekke pusten dypt før jeg går inn på, og si til meg selv: Jeg skal ikke bli sint. Jeg skal ikke miste tålmodigheten fordi jeg ikke har tid til tregheten eller forvirringen deres, eller en blanding. Jeg skal smile, og etterpå skal jeg bare gire opp et hakk.

Jeg hadde aldri trodd at jeg kom til å savne damene på skiftet mitt. De snakket om det samme hver dag. Hvor mye lån de hadde igjen å betale ned. Hvor de ville reise når de gikk av med pensjon. At mannen eller ungen deres hadde fått influensa, og at det ikke var annet å gjøre enn å jobbe seg gjennom det. Og evinnelig om den bygningen som skulle komme på andre sida av veien. Først var det: «Du verden som det går unna, helt utrolig, den spretter opp som en paddehatt», og i takt med at bygningen vokste, vokste ærefrykten deres: «For et prestisjeprosjekt, helt utrolig, tenk at vi skulle få oppleve det.» Og så kaklet de videre. At nå var det jammen onsdag igjen, eller fredag, og at tida gikk så fort, hver uke gikk tida nok en gang så fort, og nå har jeg drukket opp min andre kaffekopp, og kanskje kakler damene sammen et eller annet sted i den nye bygningen på den andre sida, men det tviler jeg på. Alle som krysset veien, ble plassert på forskjellige avdelinger.
